

Universal Declaration of Human Rights - Azerbaijani, North (Cyrillic)

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

ИНСАН ХҮГУГЛАРЫ ҺАГТЫНДА ҮМУМИ БӘЈАННАМӘ

ПРЕАМБУЛА

Бәшәр аиләсинин бүтүн үзвләринә хас олан ләјагәт инсинин вә онларын бәрабәр вә аҗрымәз һүгугларынын танынмасынын азадлыг, әдаләт вә үмуми сүлһүн әсасы олдугуну нәзәрә алараг,

инсан һүгугларына етнәсәсизлыг вә инфрәтин бәшәријәти дәһнәтә кәтирән барбаризм һәрәкәтләринә сәбәб олдугуну вә инсанларын сөз вә етигад азадлыгына малнк, горху вә еһтијадан азад олдуглары дүнјанын јарадылмасынын бәшәријәтин ән али истәји олдугуну нәзәрә алараг,

инсанын сон вәснәтә кимн истибад вә зүлмә гаршы гнјама галхмаға мәчбур олмамасыны тәмнин етмәк үчүн инсан һүгугларынын ганунун һакимијәти илә мүдафиә олунмасынын зәрурилијини нәзәрә алараг,

халлар арасында мөһрибан мүнәсибәтләрин инкишафыны дәстәкләмәјин вәчиблијини нәзәрә алараг,

Бирләшмнн Милләтләрин халларынын БМТ Низамнамәсиндә әсәс инсан һүгугларына, инсан шәхснјәтинин ләјагәт вә дәјәринә, кини вә гадышларын һүгуг бәрабәрлијинә инамларыны тәсдиг етдикләрини вә даһа кенин азадлыг шәрантиндә соснал тәрәгги вә һәјат шәрантинин јакшылашдырылмасына јардым етмәји гәт етдикләрини нәзәрә алараг,

үзв дәвләтләрин БМТ илә әмәкдәшлиг шәрантиндә инсан һүгугларына вә әсәс азадлыгларә үмуми һөрмәт вә онларә әмәл олунмасына јардым етмәји өһдәләринә көтүрдүкләрини нәзәрә алараг,

бу һүгуг вә азадлыгларын характеринин там шәкилдә дәрк олунмасынын һәмнн өһдәлијин һәртәрәфли јеринә јетирилмәси үчүн бөјүк әһәмијәт кәсб етдијини нәзәрә алараг,

БМТ Баш Ассамблејасы

Инсан һүгуглары һагтында Үмуми Бәјаннамәни, һәр бир кәсин вә чәмнјәтин һәр бир органынын бу Бәјаннамәни рәһбәр тутараг маарифчилик вә тәдрис јолу илә һәмнн һүгуг вә азадлыгларә һөрмәт олунмасына јардым етмәси вә милли вә бејәлхалг сәвијәдә тәрәггинәрвәр тәдбирләр јолу илә, һәм тәшкилатын үзвү олан халлар, һәм дә онларын јурисдикснјасы алтында олан әразиләрин халлары арасында үмумилнкдә вә еффеktiv танынмасы вә һәјата кечирилмәсинә сәј көстәрмәләри мәгсәдилә бүтүн халлар вә бүтүн дәвләтләрин јеринә јетирмәјә чан атмалы олдуглары вәзифә кимн бәјан едир.

Мадә 1

Бүтүн инсанлар ләјагәт вә һүгугларына көрә азад вә бәрабәр доғулурлар. Онларын шүүрлары вә вичданлары вар вә бир-бирләринә мүнәсибәтдә гардашлыг руһунда давраммалыдырлар.

Мадә 2

Һәр бир шәхс иргиндән, дәрисинин рәнкиндән, чинсиндән, дилиндән, дининдән, снјаси вә дикәр әгидәсиндән, милли вә ја соснал мәннәриндән, әмлак, соснал мовге вә дикәр вәзијәтиндән асылы олмәјараг бу Бәјаннамәдә елан олунмунн бүтүн һүгуг вә азадлыгларә малнк олмалыдыр.

Маддә 12

Һеч ким шәхси вә аилә һәҗатына мүдаһилә, евинин тохунулмазлыгына, мәктүблашмасынын кизлилижинә, шәрәф вә нүфузуна өзбашына гәсдә мәрүз гала билмәз. Һәр бир шәхсин белә мүдаһилә вә гәсдән ганун тәрәфиндән мүдафиә олунмаг һүтугу вар.

Маддә 13

1. Һәр бир шәхс һәр бир өлкә һүдудунда сәрбәст һәрәкәт етмәк вә јашарын јери сечмәк һүтугуна маликдир.
2. Һәр бир шәхс өз өлкәсин дә даһил олмагга истәшилән өлкәни тәрк етмәк вә өз өлкәсинә гајытмаг һүтугуна маликдир.

Маддә 14

1. Һәр бир шәхс дикәр өлкәләрдә тәғибдән сығыначаг ахтармаг вә бу сығыначагдан истифадә етмәк һүтугуна маликдир.
2. Бу һүтуг һәгигәтән дә гејри-сјаси чинајәт вә ја Бирләшмнин Милләтләр Тәшкилатынын мәгсәд вә принципләринә зидд һәрәкәт төрәдилмәсинә әсасланан тәғибләр заманы истифадә олуна билмәз.

Маддә 15

1. Һәр бир шәхс вәтәндашлыг һүтугуна маликдир.
2. Һеч ким өзбашына олараг вәтәндашлыгдан вә вәтәндашлыгыны дәјншмәк һүтугундан мәһрум едилә билмәз.

Маддә 16

1. Јеткинлик јашына чатмын кишиләр вә гадылар иргн, милли вә дини әләмәтләринә көрә һеч бир мәһдудижәт гөјүлмадан никаһа даһил олмаг вә аилә гурмаг һүтугуна маликдирләр. Онлар никаһа даһил оларкән, никаһ мүддәтиндә вә онун позулмасы заманы ејни һүтуглардан истифадә едирләр.
2. Никаһ, никаһа даһил олан һәр ики тәрәфин азад вә там разылыгы оларса бағлана биләр.
3. Аилә чәмијјәтнин тәбни вә башлыча груп ваһидидир вә чәмијјәт вә довләт тәрәфиндән мүдафиә олунма һүтугуна маликдир.

Маддә 17

1. Һәр бир шәхсин һәм тәкбашына, һәм дә дикәрләри илә бирликдә мүлкијјәтә сәһиб олма һүтугу вар.
2. Һеч ким өзбашына олараг мүлкијјәтдән мәһрум едилә билмәз.

Маддә 18

Һәр бир шәхс дүшүнчә, вичдан вә дин азадлыгы һүтугуна маликдир; бу һүтуга өз динини вә етигадыны дәјншмәк азадлыгы вә өз дининә вә инанчларына тәһсил, дуа вә дини вә ритуал ајинләр заманы тәкликдә вә ја баһгалары илә бирликдә, ашкар вә ја фәрди шәкилдә етигад етмәк азадлыгы даһилдир.

Маддә 19

Һәр бир шәхс әгидә вә ону сәрбәст ифадә етмәк азадлығы һүтугуна маликдир; бу һүтуга манеәсиз олараг әгидә малик олмаг вә информасија вә идеялары дөвләт сәһәдләриндән асылы олмајараг истәнилән вәситәләрлә ахтармаг, әлдә етмәк вә јармаг азадлығы дахилдир.

Маддә 20

1. Һәр бир шәхс динч јығынчаглар вә ассосиасијалар азадлығы һүтугуна маликдир.
2. Һәр бир шәхс һәр һансы бир ассосиасијага гөшулмага мәчбур едилә билмәз.

Маддә 21

1. Һәр бир шәхс дөвләтин идарә олунмасында билаваситә вә ја азад шәкилдә сечилмиш нүмајәндәләр вәситәсилә иштирак етмәк һүтугуна маликдир.
2. Һәр бир шәхс өз өлкәсиндә дөвләт хидмәтиндә гулут етмәк үчүн бәрабәр имкана малик олмаг һүтугуна маликдир.
3. Халгын ирадәси иттидар һакимиятнин әсасы олмалыдыр; бу ирадә өз ифадәсини кизли сәсвермә јолу илә, үмуми вә бәрабәр сечки һүтугу вә ја сәсвермәнин азадлығыны тәмин едән дикәр ејнимәналы формалар әсасында кечирилән мүтамади вә сахталандырылмамыш сечкиләрдә тапмалыдыр.

Маддә 22

Һәр бир шәхс чәмијәтин үзү киши сосиал мүдафиә һүтугуна вә милли сәләт вә бернәлхалг әмәкдашлыг јолу илә вә һәр бир дөвләтин структуру вә ресурсларына угуи олараг онун ләјагәтинин мүдафиәси вә шәхсиятнин азад иркинафы үчүн итисади, сосиал вә мәдәни саһәләрдә һүтуглара маликдир.

Маддә 23

1. Һәр бир шәхсин әмәк, сәрбәст иш јери сечмәк, әдаләтли вә јакшы иш шәранти вә ишсизликдән мүдафиә һүтугу вар.
2. Һәр бир шәхс һеч бир ајры-сечкилик олмадан еји иш үчүн еји әмәк һаггы алмаг һүтугуна маликдир.
3. Һәр бир ишләјән шәхс, әмәјинин лазым кәләрсә дикәр сосиал мүдафиә вәситәләрилә тамамланан, онун өзүнүн вә аиләсинин ләјинли доланышыгыны тәмин едә билән әдаләтли вә гәнаәтбәхш өдәнилмәси һүтугуна маликдир.
4. Һәр бир шәхсин һәмкарлар иттифагы јаратмаг вә өз сосиал марагларыны мүдафиә етмәк үчүн һәмкарлар иттифагларына дахил олмаг һүтугу вар.

Маддә 24

Һәр бир шәхсин иштирахәт вә асудә вахт, о чүмләдән иш күнүнүн аглабатан һүдуду вә өдәнилән мүтамади мәзуният һүтугу вар.

Маддә 25

1. Һәр бир шәхс онун өзүнүн вә аиләсинин сәһһәт вә рифаһыны тәмин етмәк үчүн лазым олан, гита, кейм, тибби хидмәт вә лазым сосиал тәминат да дахил олмагла һәјат сәвијәси һүтугуна вә ишсизлик, хәстәлик, әлиллик, дул галма, гочалыг вә ондан асылы олмајан сәбәбләр үзүндән јанарын вәситәләринин итирилмәси заманы тәминат һүтугуна маликдир.

2. Аналыг вэ унаглыг хусуси гайгы вэ жардым алмаг хутугуна маликдирлэр. Һәм никаһ нәтижәсиндә һәм дә никаһдан кәнар доғулмун унаглар ерни соснал мүдафиәдән истифадә етмәлидирлэр.

Маддә 26

1. Һәр бир шәхсин тәһсил хутугу вар. Ән азы ибтидан вэ үмуми тәһсил нулеуэ олмалыдыр. Ибтидан тәһсил ичбари олмалыдыр. Һәр кәс техники вэ пешә тәһсиль алмаг имканына малик олмалыдыр, али тәһсил дә һәр кәсин габилитетни әсасында һамыҗа ерни дәрәчәдә мүәссәр олмалыдыр.

2. Тәһсил инсан шәхсиятнини там инкишафына вэ инсан хутуглары вэ әсас азадлыглары һөрмәтини артырылмасына јөнәлдилмәлидир. Тәһсил халылар, ирги вэ дини группар арасында гаршылыгы аңланманын, дөзүмлүлүүн вэ достлугун мөһкәмләндирилмәсинә вэ Бирләшмниш Милләтләрни сүлһү горума сәһәсиндә фәалијәтиниә жардым етмәлидир.

3. Валидериләр өз азянлы унагларынын тәһсил новүнү сечмәкдә үстүлүгә маликдирлэр.

Маддә 27

1. Һәр бир шәхс чәмијәтнин мәдәни һәјатында сәрбәст иштирак етмәк, инчәсэнәтдән һәзз алмаг, елми тәрәггидә иштирак етмәк вэ онун фадасындан истифадә етмәк хутугуна маликдир.

2. Һәр бир шәхс мүәллифи олдугу елми, әдәби, вэ инчәсэнәт әсәрләринни нәтижәсиндә мејдана чыхан мадди вэ мәнәви мәнафеләрини горунмасы хутугуна маликдир.

Маддә 28

Һәр бир шәхсин бу Бәјаннамәдә әкс олунмун хутуг вэ азадлыгларын там тәмни олундугу соснал вэ бејнәлхалг дүзүм хутугу вар.

Маддә 29

1. Һәр бир шәхс јалпыз онун азад вэ там инкишафы мүмкүн олдугу чәмијәт гаршысында вәзифәләр дашыыр.

2. Өз хутуг вэ азадлыгларыны һәјата кечирәркән һәр бир шәхс јалпыз елә мәһдудитетләрә мәрүз гала биләр ки, онлар ганун тәрәфиндән дикәрләрини хутуг вэ азадлыгларынын танынмасы вэ һөрмәт олунмасынын тәмни едилмәсән вэ демократик чәмијәтнин әхлаги, ичтиман асарни вэ үмуми рифаһ тәләбләрини өдәмәк мәгсәдилә тәјин едилмниш олсун.

3. Бу хутуг вэ азадлыгларын һәјата кечирилмәсән Бирләшмниш Милләтләр Тәшкилатынын мәгсәд вэ принципләринә зидд олмамалыдыр.

Маддә 30

Бу Бәјаннамәдә һеч нә һәр һансы дәвләтә, шәхсләр групуна вэ аҗры-аҗры шәхсләрә Бәјаннамәндә елан олунмун хутуг вэ азадлыгларын мәһвинә јөнәлмниш һәр һансы фәалијәтлә мәшғул олмаг вә ја һәр һансы һәрәкәти төрәтмәк хутугунун верилмәсән кими тәфсир олуна билмәз.